OHJELMA

13:00 – 13:15	Ulla Helimo, hankekoordinaattori, Kolmen helmen joet
13:15 – 13:45	Marja Nuottajärvi, FCG, Rapuistutuksen riskianalyysi ja joen kunnostussuunnitelma
13:45 – 14:15	Hanna Alajoki, KVVY, Pohjaeläinanalyysi ja valuma-alueen kunnostussuunnitelma
14:15 – 14:45	Asiantuntijapaneeli
14:45 – 15:00	Yleisön kysymyksiä ja kommentteja
15:00	Kahvit ja keskustelua

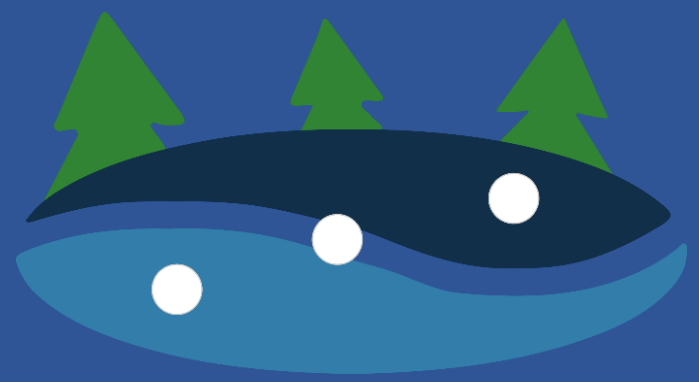

Tieteellinen luokittelu
Margaritifera margaritifera

(Linnaeus, 1758)

Domeeni: Aitotumalliset *Eucarya*

Kunta: Eläinkunta *Animalia*

Pääjakso: Nilviäiset *Mollusca*

Luokka: Simpukat *Bivalvia*

Lahko: *Unionoida*

Heimo: Jokihelmisimpukat *Margaritiferidae*

Suku: *Margaritifera*

Laji: *margaritifera*

kuva: Panu Oulasvirta

Miksi raakku on tärkeä?

- Raakku on ekosysteemille tärkeä indikaattorilaji (ilmentää joen luonnontilaisuutta).
- Se puhdistaa vettä suodattamalla ja luo näin erinomaiset olosuhteet muille lajeille. Yksi raakku suodattaa jopa 50 litraa vettä päivässä.

Kuva: Ilmari Valovirta

"Jos raakku voi hyvin, joki voi hyvin!"

Taimen ja raakku

Jokihelmisimpukat ovat aluksi eräänlaisia loisia, jotka tarvitsevat taimenien apua. Simpukan toukat elävät taimenen kiduskannen alla ja nauttivat hapekasta vettä. Puolen vuoden jälkeen toukat muuttavat puron pohjalle, ja sen jälkeen niiden kohtalon ratkaisee pohjan rakenne.

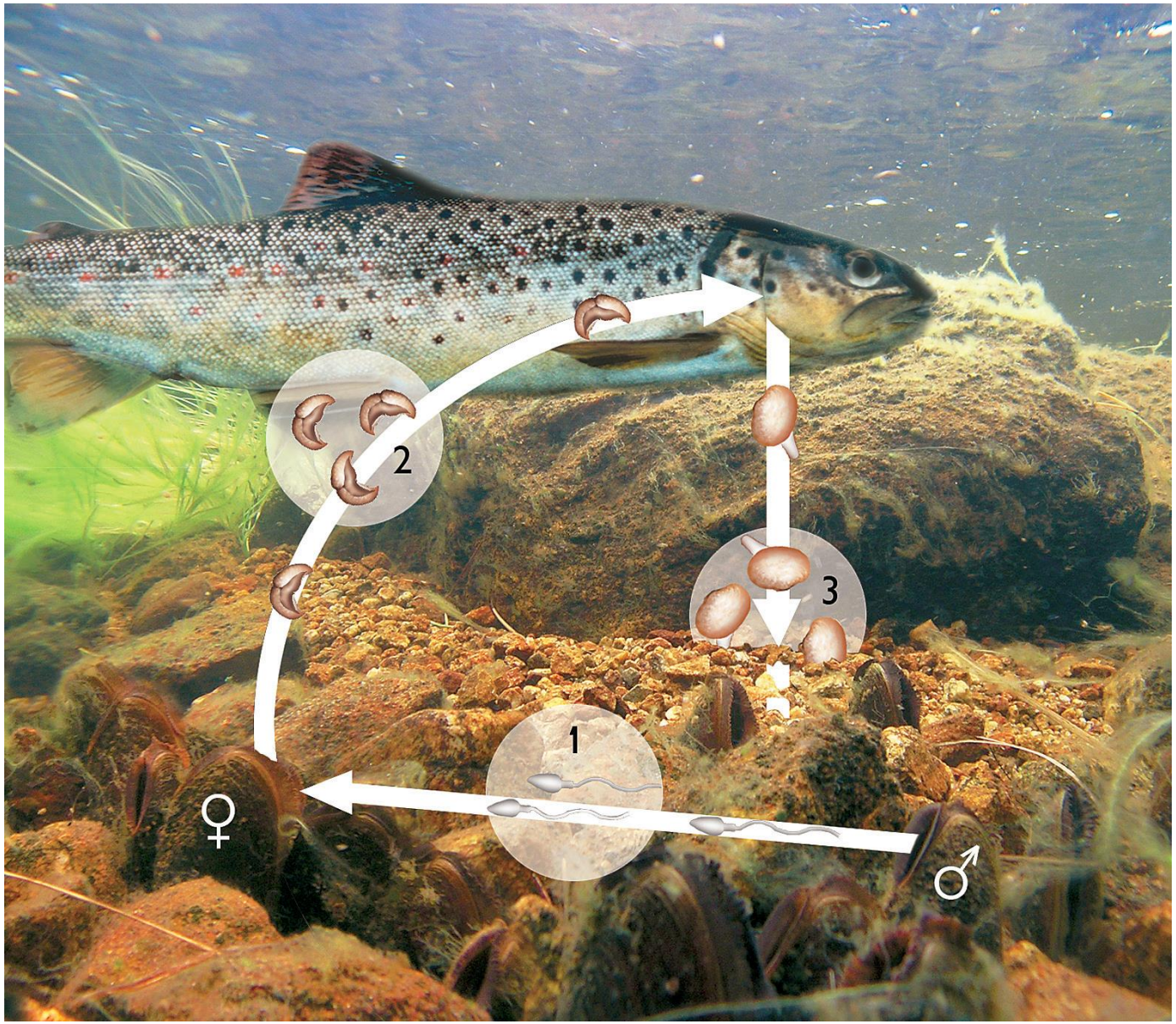

Taustakuva: Panu Oulasvirta. Taimenkuva: Sauli Vatanen. Grafiikka ja kuvankäsittely: Sanna Saari

Turkimusoja

- 4,5 km pituinen Turkimusoja virtaa Järvenkylänjärvestä Pappilanjokeen sivuten Hämeenkyrön päätaajamaa.
- Turkimusojan raakkupopulaatio on noin 1800 yksilöä. Raakun koko elinkierto toimii Turkimusojassa (tällä hetkellä ainoa alue koko Oulun eteläpuolisessa Suomessa).
- Suodattavat noin 90 m^3 vettä päivässä.
- Turkimusojan suojeluarvo on maamme simpukkajokien joukossa suuri. Sen luontoarvo on yli miljoona euroa
- Turkimusojan raakut on tunnistettu vuonna 2014, mutta ne ovat osa Hämeenkyrön historiaa!

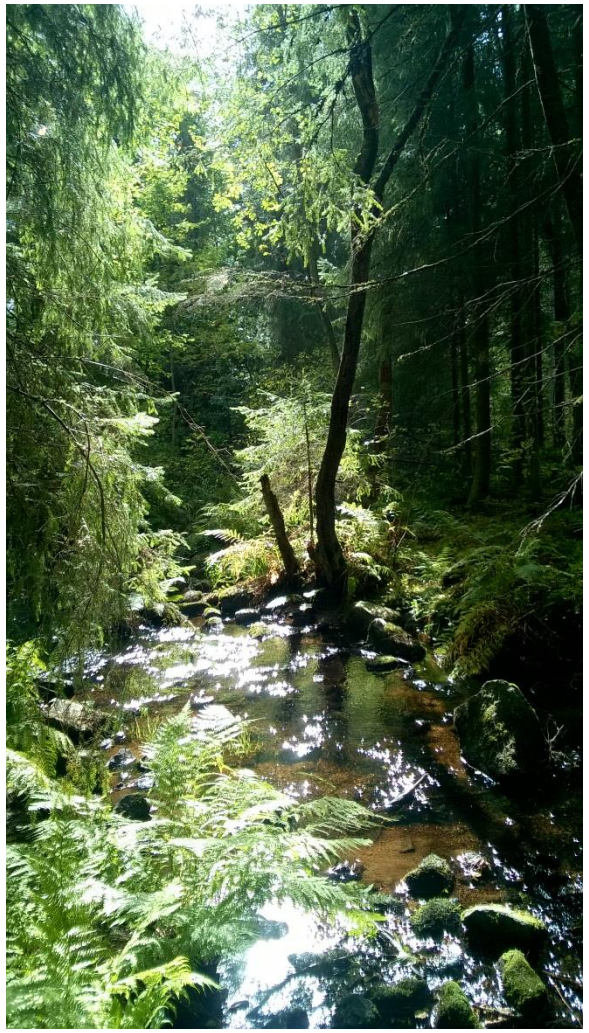

Karhejärvestä Lavajärveen laskeva Ruonanjoki

Arvokas Natura 2000 -alue

Ruonanjoki on 7 km pitkä

Ruonanjoki on raakun viimeisiä elinalueita Etelä-Suomessa

Raakut yhä lisääntyvät joessa, mutta eivät tarpeeksi pitämään nykyistä kantaa elinvoimaisena, minkä vuoksi Ruonanjoen kantaa voidaan kutsua taantuvaksi.

Ruonanjoella on vielä nuoria simpukoita, mutta kannan on todettu romahtaneen voimakkaasti viimeisen 15 vuoden aikana. 2013 ei enää löytynyt kuin muutama pieni (alle 2 cm) simpukka.

Raakkuinventointeja tehty 1979, 1999 (mittava inventointi), 2000 (seurantainventointi), 2011-2013

- 1979 ja 1999/2000 inventointien välillä ei muutosta → kanta vakaa ja joki luonnontilainen (luontoarvoksi laskettiin 15 MEUR)
- 1999/2000 ja 2011-2013 inventointien välillä kanta romahtanut arvoilta noin kolmannekseen. (Tyhjien kuorien määrä 10% elävien määrästä → ei elinvoimainen kanta)

Pinsiönharjusta alkunsa saava Pinsiön-Matalusjoki

Arvokas Natura 2000 -alue

13 km pitkä, valuma-alue 48 km^2

Pinsiön-Matalusjoki on raakun viimeisiä elinalueita Etelä-Suomessa

- Vesimäärältään pieni joki. → Valuma-alueella, reuna-alueella ja uomassa tehdyt toimenpiteet vaikuttavat nopeasti ja voimakkaasti uomassa olevan veden laatuun, määrään ja virtausolosuhteisiin (raakun elinoloihin).
- Joen varrella maanviljelyä, valuma-alueella metsätaloutta.
- Jokea on perattu 20- ja 50-luvuilla tulvasuojelun nimissä ja vanha pohja on monilta osin tuhottu.
- Alueen järviä on kuivatettu 50-luvulla,mikä teki joesta erityisen alttiin virtaaman vaihteluille, koska järvet eivät enää tasaa virtaamia. Lisäksi Tampereen kaupunki sai luvan aloittaa vedenoton Pinsiönharjun lähteestä 1969.
  - Vähentynyt virtaama laskee veden happipitoisuutta, nostaa lämpötilaa ja lisää jokeen kohdistuneen kuormituksen haitallisuutta simpukoille.
- Ongelmana raakulle lisäksi erityisesti lisääntynyt rautapitoisuus ja huonot pohjasedimentin happiolosuhteet.
- Raakkukanta on romahtanut vuoden 2000 jälkeen.

Kolmen helmen joet

Hämeenkyrön kunnan sekä Nokian ja Ylöjärven kaupunkien toteuttama puolentoista vuoden pituinen uhanalaisen raakun suojeluun keskittyvä hanke. Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on jokien raakkukantojen ja raakun väli-isännän, taimenen, elinvoimaisuuden ja suotuisan suojelun tason turvaaminen lajien elinympäristön laatua parantamalla. Käytännössä tämä tarkoittaa toimia kolmella raakun asuttamalla joella Pirkanmaalla: Turkimusojalla, Ruonanjoella ja Pinsiön-Matalusjoella sekä niiden valuma-alueilla. Hankkeessa arvioidaan jokiin ja niissä virtaavan veden laatuun ja määrään vaikuttavat tekijät ja suunnitellaan toimenpiteet, joilla näitä voitaisiin parantaa. Nämä toimenpiteet toteutetaan myöhemmin jatkohankkeen puitteissa. Pyrimme tuottamaan tietoa sekä viranomaisten että maanomistajien ja asiasta kiinnostuneiden kansalaisten käyttöön. Hanke saa rahoitusta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastolta.